

تحلیل رفتار انتخاباتی شهروندان در انتخابات شورای اسلامی شهر

(مطالعه موردی: شهر سنقر)

تاریخ دریافت مقاله: ۱۳۹۳/۹/۳ تاریخ پذیرش مقاله: ۱۳۹۵/۲/۱۲

اسماعیل نصیری

دانشیار جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری دانشگاه پیام نور esmael.nasiri@yahoo.com (مسئول مکاتبات)

حسین کماسی

دانشجوی دکتری جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری دانشگاه پیام نور parviz.aghaei7@gmail.com

علی احمدی

دانشجوی دکتری جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری دانشگاه پیام نور ahmadi_2009@live.com

چکیده

مقدمه و هدف پژوهش: شورای شهر امروزه به عنوان یکی از اصلی‌ترین ارکان‌های مدیریت شهری محسوب می‌گردد که پس از انتخاب توسط شهروندان، وظایفی در قلمرو شهر و از جمله انتخاب شهردار را بر عهده می‌گیرد، لذا با اطمینان می‌توان بیان نمود که هرچه در انتخاب شورای شهر منطقی‌تر عمل شود به همان میزان نیز می‌توان به کارآمدتر بودن مدیریت شهری امیدوار بود. از آنجا که شهروندان هر یک بر اساس ملاک‌های خاصی کاندیدای مورد نظر خود را انتخاب می‌کنند لذا در این پژوهش به تحلیل رفتار انتخاباتی شهروندان شهر سنقر در انتخابات شورای اسلامی شهر بر اساس سه نظریه رایج (نظریه ایدئولوژی مسلط، نظریه انتخاب عقلایی، نظریه هویت حزبی - جناحی) در رفتار انتخاباتی شهروندان پرداخته‌ایم.

روش پژوهش: این پژوهش از نظر هدف کاربردی بوده و از لحاظ روش تحقیق توصیفی - تحلیلی می‌باشد. جهت گردآوری داده‌ها از ابزار مصاحبه و پرسش‌نامه استفاده گردیده و حجم نمونه نیز با استفاده از فرمول کوکران ۳۸۸ نفر محاسبه شده است. داده‌های گردآوری شده از طریق نرم افزار SPSS20 و آزمون‌های آن t تک نمونه‌ای (One-Sample T Test) و خی دو (Chi-square Test) مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته است.

یافته‌ها: نتایج به دست آمده بیانگر آن است که رفتار انتخاباتی شهروندان شهر سنقر در انتخابات کاندیدای شورای اسلامی شهر، با در نظر گرفتن عدد ۳ به عنوان حد متوسط، با میانگین ۳/۷۱، به نظریه انتخاب عقلایی نزدیک بوده و نظریه‌های ایدئولوژی مسلط با میانگین ۳/۲۷ و هویت حزبی - جناحی با میانگین ۲/۲۲ در مرحله بعدی قرار گرفته‌اند؛ در قالب مقایسه جنسیت شهروندان و نوع رفتار انتخاباتی آنان نیز نتایج حاصله گویای این واقعیت است که زنان در گویه‌های مربوط به نظریه‌های ایدئولوژی مسلط و نظریه انتخاب عقلایی، بیشتر از مردان تحت تأثیر بوده‌اند و در گویه‌های مربوط به نظریه هویت حزبی - جناحی عکس این قضیه صورت گرفته است.

نتیجه‌گیری: بنابراین می‌توان چنین نتیجه گرفت که رفتار انتخاباتی شهروندان شهر سنقر در انتخابات شورای اسلامی شهر به نظریه رفتار انتخاباتی عقلایی نزدیک‌تر می‌باشد که این امر می‌تواند ناشی از منطقی بودن شهروندان در فرایند تصمیم‌گیری جهت انتخاب کاندیدای شورای شهر باشد.

واژگان کلیدی: شهروند، انتخابات، شورای اسلامی شهر، سنقر

مقدمه

و بلدی وجود داشت اما حیات آن‌ها در مدیریت شهری بی دوام بود(ازکیا، ۱۳۸۴: ۳۵). شهروندان جهت مداخله در امور مربوط به شهرشان از طریق انتخابات شورای اسلامی شهر نمایندگانی را به شهرداری معرفی می‌کنند که این نمایندگان با انجام وظایف خود در واقع جانشین مردم در حل مسائل مربوط به شهر می‌باشند، حال ملاک‌های در نظر گرفته شده جهت انتخاب این نمایندگان به ویژگی‌های زیادی از جمله وضع اقتصادی، طبقه اجتماعی و فرهنگ شهروندان بستگی دارد. شهروندان شهر سنقر نیز به مانند تمام شهروندان ایران با ویژگی‌های اجتماعی- فرهنگی و اقتصادی منحصر به فردشان، ملاک‌هایی را جهت انتخاب کاندیدای شورای شهر در نظر دارند که در این پژوهش در پی تحلیل رفتار انتخاباتی شهروندان شهر سنقر در انتخابات شورای اسلامی می‌باشیم.

ادبیات پژوهش

مسئله مشارکت شهروندان در برنامه‌های مدیریت شهری موضوعی است که نقطه آغاز آن به دهه‌های ۱۹۷۰ و ۱۹۸۰ برمی‌گردد. این راهبرد در برنامه‌ریزی با تمرکز بر بعد اجتماعی، مشارکت مردم، تمرکززدایی قدرت و بهره‌گیری از خرد جمعی شکل گرفت(پاپلی یزدی، ۱۳۸۱: ۱۱۷). توجه به ایجاد و توسعه‌ی سازمان-های محلی یکی از مشخصات قرن حاضر است اگر چه نمی‌توان خاستگاه این حکومت‌ها را به کشور یا ملت خاصی نسبت داد، آنچه مسلم است، حکومت‌های محلی سابقه و قدمت نسبتاً زیادی دارند. در مورد حکومت محلی تعاریف مختلفی ارائه شده است که با وجود کثرت و تنوع تعاریف، نقاط مشترک بسیاری در آن‌ها به چشم می‌خورد (Hall, 2002, 165).

طبق تعریف سازمان ملل متحد، واژه‌ی حکومت محلی به تقسیم بندی سیاسی یک کشور و یا یک ایالت اشاره دارد که با قانون ایجاد شده و کنترل اساسی امور محلی همچون قدرت وضع مالیات را در دست دارد و هیأت اداره کننده چنین موجودیتی به صورت محلی انتخاب می‌گردد. پس از مشروطیت و در پی دموکراسی طلبی ملت ایران، توجه به این سازمان‌ها بیشتر شد که نمونه بارز آن قانون ایالات و ولایات بود و پس از آن نیز انجمن شهر تشکیل گردید که البته چندان موفق نبودند. بعد از انقلاب اسلامی و مردمی شدن نظام حکومتی، به حق ملت‌ها در اداره‌ی جامعه بهای بیشتری داده شده است و بسیاری از امور توسط رای مردم تعیین می‌شود.

ارزش و اهمیت روز افزون نقش مردم در اداره‌ی جوامع و رشد نظام‌های مردم سالار موجب توجه به ایده-ی مشارکت مردم در امور شده است. در دهه‌های اخیر جنبش‌های طرفدار مردم سالاری و شیوه‌های اداره‌ی جوامع به روش‌های دموکراتیک، تقریباً در تمامی مناطق جهان رو به رشد و گسترش بوده و حق حاکمیت مردم بر سرنوشت خویش مقبولیت عام یافته است، به گونه‌ای که فکر بر حق بودن مردم جهت دخالت در اموری که مربوط به زندگی آن‌ها است، مورد توجه همگان قرار گرفته است(حبیبی، ۱۳۸۱: ۲۰). در شرایط کنونی مهم‌ترین خصوصیتی که جوامع را از هم متمایز می‌سازد توجه و نگرش دولت نسبت به ایجاد و تقویت نهادها در تشکل‌های مردمی در قالب نهاد‌های غیر دولتی است- (Laughline and Andringa, 2007, 70). طوری که امروزه این مسئله تقریباً در بین تمامی کشورهای جهان پذیرفته شده است (Saylan, 2003, 289). صاحب نظران، تحقق توسعه پایدار و یکپارچه را مستلزم مشارکت عمومی و گسترده مردم میدانند و حضور سازمان‌ها و نهادهای محلی و به‌کارگیری راهبردها و سیاست‌هایی که مشارکت مردم را تقویت کنند ضروری می‌دانند (Davies, 2002, 306). شوراها از جمله سازمان‌هایی هستند که برای تحقق مشارکت مردم در فرایند تصمیم‌گیری، برنامه‌ریزی، نظارت و اجرای سیاست‌گذاری‌ها در سطوح محلی و منطقه‌ای فعالیت می‌کنند و از این طریق زمینه مشارکت مردم در امور مربوط به خودشان را فراهم می‌کنند. بنابراین شوراها نوعی حضور نهادینه شده مردم در عرصه سیاست هستند (Mary, 2003, 22). مشارکت محلی وسیله‌ای برای جلوگیری از رشد متراکم و ناهنجار و کمک به رشد متوازن است که علاوه بر حفظ نظام سیاسی، رفاه هماهنگ کل جامعه را تأمین می‌کند (Nurhadi, 2009: 377). یکی از تحولات مهم در عرصه سیاسی کشور تشکیل شوراهای شهر در سال ۱۳۷۷ بود. تا پیش از تشکیل شوراها، اداره امور شهرها شکلی ساده، متمرکز و غیر دموکراتیک داشت. شهردار از سوی استاندار یعنی یک مقام دولتی تعیین می‌شد و زیر نظر او به فعالیت می‌پرداخت. تشکیل شوراهای شهر سبب شد تا ساختاری غیر متمرکز و مبتنی بر انتخاب مردم، اداره امور شهرها را بر عهده گیرد. اگرچه تشکیل سازمان‌های جمعی و دموکراتیک برای اداره شهرها در ایران سابقه‌ای صد ساله دارد و در گذشته تجربه‌هایی مانند انجمن شهر

۱- نظریه ایدئولوژی مسلط

این نظریه بیان می‌کند که هرچند افراد خود انتخاب می‌کنند اما انتخاب‌های فردی بر اساس ایدئولوژی مسلط شکل می‌گیرد. همچنین عامل دیگری که در انتخابات فردی بسیار تأثیر دارد، تبلیغات رسانه‌های گروهی است. در ایدئولوژی مسلط، انتخاب تحت تأثیر آموزشی است که حکومت می‌دهد.

۲- نظریه انتخاب عقلایی

معتقدان به این نظریه در تبیین آن بیان داشته‌اند که، پدیده‌های اجتماعی حاصل افعال آدمیان است، و آدمیان فاعلانی هستند که ارزش، اعتقاد، هدف و ... بر افعالشان حکومت می‌کند. در این نظریه افراد می‌توانند تشخیص دهند کدام گزینه از گزینه‌ی دیگر مناسب‌تر است، لذا طبق این نظریه فرد نقش بسیار مهمی در انتخاب افراد دارد و ممکن است بر اساس انگیزه‌های مختلفی از جمله انگیزه‌های اقتصادی دست به انتخاب بزند. در این نظریه، افراد سعی دارند به کسانی رأی دهند که بیشترین منافع آن‌ها را تأمین می‌کنند. طبق این نظریه، افراد بر اساس سود و زیان خودشان عمل می‌کنند.

۳- نظریه هویت حزبی - جناحی

نظریه هویت حزبی مبتنی بر دل بستگی روان-شناختی مردم به احزاب است. در اصل افراد به گروه‌های اجتماعی گوناگون دلبستگی دارند. این گونه دلبستگی‌ها به شکل عضویت یا هواداری نسبت به حزب، سازمان و انجمن نمود می‌یابد و همین دلبستگی فرد، باعث می‌شود که رأی دهنده، وفاداری‌های گروهی را جانشین قضاوت سیاسی کند. در این صورت فرد با فکر خود رأی نمی‌دهد؛ بلکه استانداردهای دوستان، همکاران و طبقه است که او را راهنمایی می‌کنند تا به چه کسی رأی دهد (عطارزاده و توسلی، ۱۳۸۹: ۱۸۱) شکل (۱).

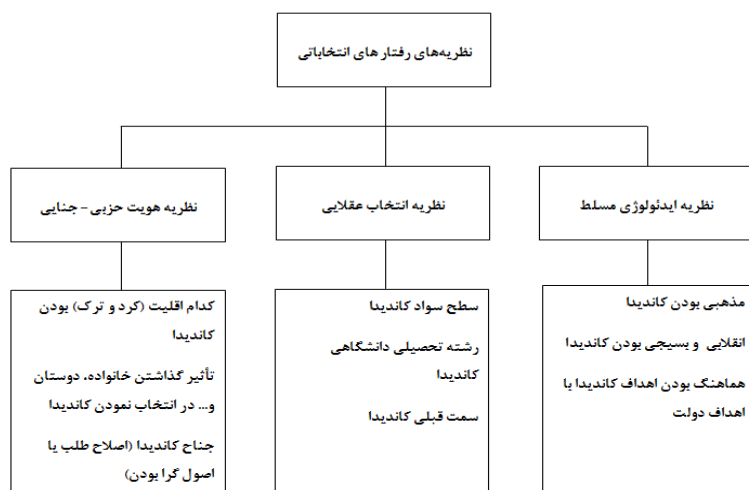
نظریه‌های مربوط به انتخابات و مشارکت سیاسی

به هر عمل که با انگیزه سیاسی انجام شود، مانند رأی دادن، کمک نقدی و پرداخت پول و امکانات، ارتباط یا عضویت در یک حزب سیاسی، تلاش برای یک مقام دولتی، تحریم یک کالا، شرکت در راه‌پیمایی، اعتراض خشونت‌آمیز و امثال این‌ها مشارکت سیاسی گفته می‌شود (Broadwell, 2006, 1). گاهی مشارکت سیاسی

در همین زمینه با انجام انتخابات شوراها و اداره بخشی از امور اجرایی کشور با تکیه بر روند آزاد تبادل دانش، بینش، نظارت و آرای مردم گام مهمی در واگذاری امور به سازمان‌های محلی برداشته شد. شوراها تبلور حضور مردم، دیدگاه‌ها، افکار، خواسته‌ها، نیازها و تمایل مردم در صحنه‌ی برنامه‌ریزی بوده‌اند که فلسفه‌ی آن بر پایه‌ی محدودیت توان، فکر و اندیشه‌ی دستگاه‌های اجرایی و محدودیت حیطة عمل، خلاءمدیریتی و اصلاح ساختار مدیریتی است (سالکی، ۱۳۸۳: ۸۲). بررسی موقعیت کنونی شوراها در نظام حقوقی ایران امروز، و تطبیق و مقایسه آن با جایگاه مقرر برای آن‌ها در قانون اساسی و در قوانینی که در دهه اول بعد از انقلاب و حتی قبل از انقلاب در این خصوص به تصویب رسیده بودند، نشان می‌دهد که مسیر حرکت قانون‌گذار به سوی محدود نموده اختیارات شوراها از جمله شورای شهر بوده است (شکیبا مقدم، ۱۳۷۴: ۲۱۴). با این حال شوراها همچنان می‌توانند در جهت دستیابی به دموکراسی پایدار از عوامل بسیار تأثیر گذار باشند. مهم‌ترین وظایف شوراها عبارتند از:

۱- جلوگیری از تمرکز اداری ۲- تسهیل در ارائه خدمات به مردم ۳- کاهش هزینه‌های دولت ۴- انجام وظایف کلیدی مانند نظارت بر ادارات محلی ۵- بررسی و شناخت کمبودها، نیازها، و نارسایی‌های فرهنگی، آموزشی، اقتصادی، رفاهی و غیره ۶- انتخاب شهردار ۷- برنامه‌ریزی در خصوص مشارکت مردم در انجام خدمات در زمینه‌های مختلف با موافقت دستگاه‌های ذی‌ربط ۸- نظارت بر حسن اجرای مصوبات شورا و طرح‌های مصوب در امور شهرداری و غیره (سفیری، ۱۳۸۱: ۴۵). انتخابات و رای دادن شکلی مشروع از رفتار سیاسی است. در جریان انتخابات گروه‌های اجتماعی متعدد، توان خود را برای جلب مشارکت شهروندان و تصاحب جایگاه‌های سیاسی به نمایش می‌گذارند، جدی تلقی کردن انتخابات و شرکت در آن نشانه آن است که نیروهای اجتماعی، شرکت در ساخت قدرت را، به جای مقابله، اعمال نفوذ و انفعال سیاسی برگزیده‌اند. برای تبیین رفتار رای دهنندگان در انتخابات شوراهای شهر، الگوهای مختلفی وجود دارد

که در زیر به سه مورد از این الگوها که در ایران رایج است به همراه زیرالگوهای آن (که روایی سوالات آن با مشورت با کارشناسان و اساتید دانشگاهی تأیید گردیده) اشاره می‌گردد:

شکل (۱): گویه‌های در نظر گرفته شده در رابطه با هر یک از نظریات رفتار انتخاباتی

بوده‌اند، امروزه کانون توجه همه کسانی هستند که می‌خواهند به نحوی در زندگی انسان نقش داشته باشند (نیکپور و همکاران، ۱۳۹۰: ۱۵۷). شهروندی همواره یک ایده‌ی اجتماعی است (هزارجریبی و امانیان، ۱۳۹۰: ۲). مارشال، شهروندی را از لحاظ تاریخی، در سه طبقه، دسته بندی کرده است:

الف) قرن ۱۸: زمانی که پای صحبت حقوق مدنی به میان آمد. در این دوره، آزادی مذهب و آزادی بیان حاصل شد.

ب) قرن ۱۹: در قرن ۱۹، حقوق سیاسی نظیر حق رأی و مشارکت در فرایندهای سیاسی مطرح گردید و در قرن ۲۰، حقوق اجتماعی مطرح گردید. تأمین رفاه شهروندان و سایر خدمات مرتبط، از جمله حقوق اجتماعی مطرح شده شهروندان در قرن ۲۰ است (Giddens, 2006, 365-367). موضوع شهروندی در قرن اخیر به موضوع مهمی بدل شده است. چرا که این مفهوم مشتمل بر ابعاد قانونی، سیاسی، اجتماعی و فرهنگی است (Woodard, 2003, 54). مارشال مطرح کرده است که مرحله شهروند اجتماعی، مرحله نهایی دستاوردهای اجتماعی است.

ترنر^۱ نیز مطرح می‌کند، مفهوم شهروندی دربردارنده مجموعه‌ای از کردارهای قضایی^۲، سیاسی، اقتصادی و فرهنگی است که فرد را جزء لاینفک جامعه دانسته که در نتیجه آن، گرایش منابع به سمت و سوی اشخاص و گروه‌ها خواهد بود (Forsyth, 1995, 168). شهروندی، اصلی است که بر روابط دولت و اعضای جامعه نظارت می‌کند، یعنی از یک سو به امتیازات دولت و حقوق افراد و از دیگر سو، به مناسبات و فرایندهای تاریخی مربوط

به منزله کنش شخصی یا خصوصی شهروندانی که به دنبال اثرگذاری یا حمایت از دولت و یا سیاست‌های آن هستند، تعریف می‌شود. از مفهوم مشارکت سیاسی گاهی به منزله وسیله و گاهی به منزله هدف فعالیت‌های سیاسی استفاده می‌شود. مهروترا مشارکت سیاسی را به حکومت و سیاست‌های آن محدود نمی‌کند و معتقد است مشارکت سیاسی حمایت‌های قانونی و غیرقانونی، شکل‌گیری مطالبات، بحث سیاسی و دیگر ارتباطات گفتاری و رسانه‌ای که به حکومت مربوط است نیز می‌شود. مشارکت یا کنش سیاسی فعالیت‌های سیاسی که در نهادهای خصوصی انجام می‌شود را نیز در بر می‌گیرد (Bergstrom, 2006, 4). وی در نظریه خود کنش اجتماعی و فرهنگ مشارکت را تحلیل می‌کند. او می‌گوید افراد در جامعه نقش‌های مختلفی در موقعیت‌های مختلف دارند و هر نقش یا موقعیت شبکه‌ای از هنجارها و بایدها و نبایدها دارد. بنابراین هنجارهای مورد نظر در جریان جامعه‌پذیری سازمانی تدریجاً در افراد درونی شده و پایبندی به وظایف را در آن‌ها ایجاد می‌نماید. بنابراین فرهنگ مشارکت میزان پایبندی افراد و اعضا به رعایت هنجارهای نقش خود استیگدلو و مرادیان، ۱۳۹۱: ۹۴).

شهروندی

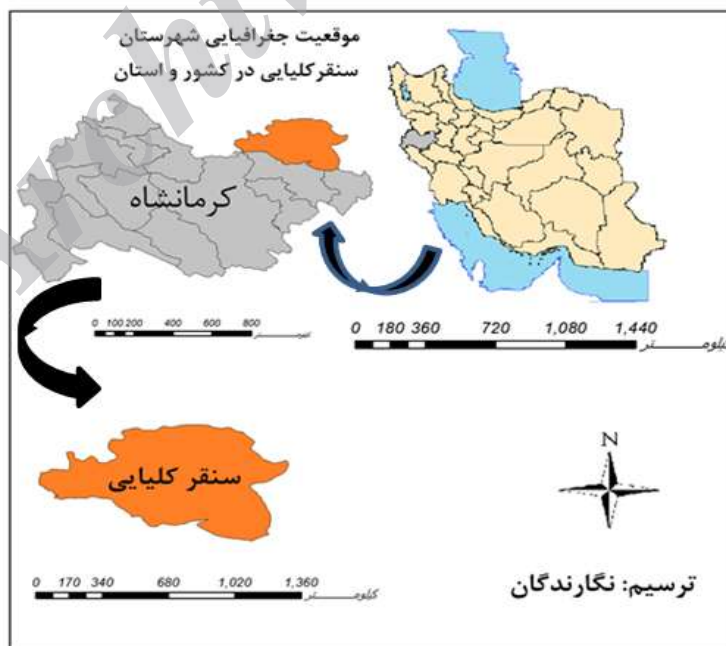
شاید یکی از مهم‌ترین مفاهیمی که با کلمه شهر رابطه بسیار نزدیکی دارد و ابعاد اجتماعی و سیاسی آن نیز پررنگ‌تر است واژه شهروندی باشد (نقدی، ۱۳۹۰: ۲۶). شهروندان به عنوان افرادی که تشکیل دهنده اجتماعات مختلف بشری هستند، هر چند در سال‌های نه چندان دور مورد بی‌توجهی و بی‌مهری حاکمان و مدیران

عمل شهروندی و به تبع آن بسترسازی برای توسعه دلالت داشته باشد (کماسی، ۱۳۹۱: ۲۹).

روش پژوهش

این پژوهش از لحاظ هدف، کاربردی و از لحاظ روش تحقیق، پیمایشی بوده و برای جمع‌آوری داده‌ها و اطلاعات مورد نیاز، از بررسی‌های اسنادی- کتابخانه‌ای و مطالعات میدانی بهره‌گیری شده و در نهایت جهت تجزیه و تحلیل یافته‌ها از نرم‌افزار SPSS19 و آزمون‌های آن شامل ((t تک نمونه‌ای (One-Sample T Test) و خی دو اقدام به تجزیه و تحلیل داده‌های گردآوری شده نموده ایم، جامعه آماری پژوهش را شهروندان بالای ۱۵ سال شهر سنقر تشکیل داده اند که با استفاده از روش نمونه گیری کوکران تعداد ۳۸۸ شهروند به عنوان حجم نمونه در نظر گرفته شده است معادله (۱). برای تعیین حجم نمونه از فرمول کوکران بهره‌گیری شده است. در این فرمول t سطح اطمینان مورد پذیرش در علوم انسانی می‌باشد که برابر ۱/۹۶، p نسبت موفقیت (وجود رابطه بین متغیرها) و q بیانگر عدم موفقیت (عدم رابطه بین متغیرها) (بازرگان و همکاران، ۱۳۷۹: ۱۸۶) با توجه به مطالب فوق، حجم نمونه ۳۸۸ شهروند محاسبه شده است.

می‌شود. با اینکه شهروندی اعتبار فرد را در جامعه مشخص می‌کند؛ اما هم‌زمان بر بسترهای اجتماعی که فرد در آن‌ها رفتار می‌کند نیز تأکید دارد، مثلاً شهروندی پیوندهای میان فرد و جامعه را در قالب حقوق، تعهدات و مسئولیت‌ها منعکس می‌سازد و چهارچوبی برای تعامل افراد، گروه‌ها و نهادها ارائه می‌کند. بحث از کمیت و کیفیت این حقوق و تکالیف، امروزه حجم وسیعی از گفتارها و نوشتارها را به خود اختصاص داده و این مسأله را مطرح ساخته که تحقق شهروندی و به تبع آن توسعه، در گرو شناخت مؤثر آن است. بنابراین، کارکرد اصلی شهروندی، اداره جامعه مطابق با اصول رعایت حقوق دیگران و تعهد به انجام امور در جهت حفظ نهادهای مشترکی است که این حقوق را برقرار و پایدار نگه می‌دارند (عباس زاده، ۱۳۸۷: ۴۸). از سوی دیگر، شهروندی یک پایگاه مدنی است؛ که نه تنها پایگاه رسمی است، بلکه منبع حقوق انسانی است که حق دارد از خدمات ویژه‌ای استفاده نماید. تحقق فرهنگ شهروندی به نوعی پایه‌ای برای شکل‌گیری هویت به حساب می‌آید (Arien, Boyer, 2005, 34). در داخل مفهوم شهروندی، حقوق و وظایف شهروندان جایگاه ممتازی دارد (Fikes, 2005, 11). آگاهی از حقوق و وظایف شهروندی مبنای عمل و تحقق واقعی آن است. از این رو، شناخت شرایط تحقق آن می‌تواند بر

شکل شماره ۲: موقعیت شهرستان سنقر در استان کرمانشاه و کشور

محدوده مورد مطالعه

شهرستان سنقر کلیایی با مساحتی حدود ۲۲۴۲ کیلومتر مربع، در شمال شرقی استان کرمانشاه بین ۴۷ درجه و ۱۹ دقیقه تا ۴۷ درجه و ۵۷ دقیقه طول شرقی و ۳۴ درجه و ۴۴ دقیقه تا ۳۵ درجه و ۴ دقیقه عرض شمالی واقع شده است. این شهرستان از شمال به شهرستان قروه (استان کردستان)، از جنوب به بخش دینور، از شرق به اسدآباد (استان همدان) و از غرب به شهرستان کامیاران (استان کردستان) محدود است، شکل شماره (۱). ۱۷۰۰ متر از سطح دریا ارتفاع دارد و به صورت دشتی وسیع با ارتفاعات مختلف احاطه گردیده است. شهرستان سنقر کلیایی تشکیل شده از دو شهر و هشت بخش و ۲۱۵ روستا می باشد که طبق آمار ۱۳۸۵ تعداد ۴۴۹۴۴ نفر ساکن در شهر سنقر و تعداد ۵۲۰۶۸ نفر ساکن در روستا و شهر (مؤیدی، ۱۳۸۸: ۱۵). «سطر» می باشد.

یافته‌های پژوهش

آمار توصیفی

جدول (۱): ویژگی‌های جمعیتی پاسخگویان

متغیر	سطوح	فراوانی	درصد
سن	۱۶-۳۰	۱۹۴	۰/۵۰
	۳۰-۴۵	۱۷۵	۰/۵۰
تحصیلات	۶۰- بیشتر	۱۲۵	۴۵/۱
	زیر دیپلم	۵۷	۳۲/۲
ارشد و بالاتر	۶۰ و بیشتر	۳۱	۱۴/۷۰
	زیر دیپلم	۶۵	۸
تحصیلات	دیپلم	۸۷	۱۶/۷
	فوق دیپلم	۸۴	۲۲/۴
ارشد و بالاتر	کارشناسی	۱۲۷	۲۱/۶
	ارشد و بالاتر	۲۵	۳۲/۸

مأخذ: یافته‌های تحقیق

طبق جدول (۱) با توجه به اینکه یکی از اهداف پژوهش مقایسه تطبیقی رفتار انتخاباتی زنان و مردان با هم می باشد، لذا توزیع جنسی پرسش نامه ها به یک اندازه بوده است و ۵۰ درصد پاسخگویان را مردان و ۵۰ درصد دیگر را زنان تشکیل داده اند، اما از لحاظ ترکیب سنی، بیشترین پاسخگویان ما را با ۴۵/۱ درصد، گروه سنی ۱۶-۳۰ ساله تشکیل داده اند و کمترین آن را با ۸ درصد، گروه سنی ۶۰ ساله و بیشتر از ۶۰ سال تشکیل داده اند، از لحاظ تحصیلات نیز، بیشترین پاسخگویان ما

را با ۳۲/۸ درصد، گروه تحصیلی کارشناسی تشکیل داده اند و کمترین آن را با ۶/۵ درصد، گروه تحصیلی کارشناسی ارشد و بالاتر را شامل می شود.

آمار استنباطی

فرضیه تحقیق: رفتار انتخاباتی شهروندان شهر سنقر در انتخابات شورای شهر مبتنی بر نظریه های رفتار انتخاباتی (نظریه های ایدئولوژی مسلط، انتخاب عقلایی و هویت حزبی- جناحی) می باشد.

صورت بندی این فرضیه جهت آزمون چنین است: جهت آزمون این فرضیه - از آزمون پارامتریک تی (t) تک نمونه ای استفاده شده است. نتایج حاصله بیانگر آن است که در سطح خطای ۰/۰۵، چون سطح معناداری (sig)، در تمامی گویه ها کمتر از ۰/۰۵ به دست آمده است (sig < ۰/۰۵)، لذا فرض صفر (H₀) رد و فرض مخالف (H₁) پذیرفته می شود، از آنجا که در این آزمون میانگین ۳ به عنوان حد متوسط می باشد، لذا میانگین های بالاتر از ۳ نشان دهنده تأثیر بیشتر در رفتار انتخاباتی شهروندان و میانگین های کمتر از ۳ بلعکس، نشان دهنده تأثیر پایین تر آن گویه در رفتار انتخاباتی شهروندان بوده است، همچنین مثبت بودن کران های بالا و پایین میانگین های بیشتر از ۳ و منفی بودن کران های بالا و پایین میانگین های کمتر از ۳ نیز گواهی دیگر بر این مدعاست، بنابراین می توان بیان نمود که شهروندان شهر سنقر در مجموع تحت تأثیر نظریه های ایدئولوژی مسلط و انتخاب عقلایی بوده و کمتر تحت تأثیر نظریه هویت حزبی - جناحی بوده اند جدول (۲).

ب) در این مرحله بعد با استفاده از آزمون خی دو (Chi-square Test) پس از تعیین سطح معنی داری، به بررسی رابطه بین جنسیت شهروندان و میزان اهمیت هر یک از ملاک ها در رفتار انتخاباتی آنان پرداختیم که یافته های آن در قالب جدول (۲) بیان گردیده است. همان گونه که از داده های جدول پیداست در گویه های مربوط به نظریه ایدئولوژی مسلط و انتخاب عقلایی، زنان بیشتر از مردان تحت تأثیر بوده اند و در گویه های مربوط به نظریه هویت حزبی- جناحی مردان بیشتر از زنان تحت تأثیر بوده اند و دیگر ملاک ها، آزمون خی دو (Chi-square Test) در مورد آن ها معنا دار نبوده لذا ذکر نشده است، جدول (۲) و همچنین در جدول (۳) به مقایسه تطبیقی مردان و زنان از نظر نوع رفتار انتخاباتی پرداخته شده است.

جدول ۲: آزمون t از رفتار انتخاباتی شهروندان شهر سنقر در انتخابات شورای اسلامی شهر

نظریه	گویه	میانگین	آماره t	Sig [*]	اختلاف از میانگین	حد بالا	حد پایین
ایدئولوژی مسلط	مذهب کاندیدا	۳/۳۵	۴/۹۸۱	۰/۰۰۰	۰/۳۴۵	۰/۲۱	۰/۴۸
	انقلابی بودن	۳/۰۷	۱/۱۰۲	۰/۰۴۰	۰/۰۷۵	۰/۰۶	۰/۲۱
	هماهنگ با دولت	۳/۴	۷/۰۷۲	۰/۰۰۰	۰/۳۹۹	۰/۲۹	۰/۵۱
انتخاب عقلایی	سطح تحصیلات	۳/۳۴	۲۶/۵۲۲	۰/۰۳۰	۱/۳۳۵	۰/۲۴	۱/۴۲
	رشته تحصیلی	۴/۱۳	۲۱/۸۳۵	۰/۰۰۰	۱/۱۳۴	۱/۰۳	۱/۲۴
	سمت قبلی	۳/۶۷	۱۰/۷۶۶	۰/۰۰۰	۰/۶۷۰	۰/۵۵	۰/۷۹
هویت حزبی جناحی	اقلیت (کرد یا ترک)	۲/۴۲	-۷/۵۶۴	۰/۰۲۰	-۰/۵۸۲	-۰/۷۳	-۰/۴۳
	تأثیرپذیری	۱/۷۴	-۵/۵۶۹	۰/۰۰۰	-۰/۲۵۸	-۱/۳۰	-۱/۲۱
	جناح کاندیدا(چپ و راست)	۲/۵۱	-۷/۴۷۹	۰/۰۰۰	-۰/۴۸۷	-۰/۶۲	-۰/۳۶

*: sig<0/05 معنادار منبع: مطالعات میدانی نگارندگان، ۱۳۹۱

طبق جدول (۴)، از نظر زنان در گویه های نظریه ایدئولوژی مسلط، میانگین اهمیت گویه های (مذهب کاندیدا، انقلابی بودن و هماهنگ بودن با دولت) بالاتر از میانگین اهمیت این گویه ها از نظر مردان بوده است و در گویه های نظریه انتخاب عقلایی، در گویه سطح تحصیلات کاندیدا، میانگین اهمیت برای مردان بالاتر از زنان بوده اما در دو گویه دیگر (رشته تحصیلی و سمت قبلی)، میانگین اهمیت برای زنان بالاتر از مردان بوده است، در گویه های نظریه هویت حزبی-جناحی، در هر سه گویه (اقلیت (کرد یا ترک بودن)، تحت تأثیر دیگران بودن و جناح چپ یا راست بودن کاندیدا، میانگین اهمیت برای مردان بیشتر از زنان بوده است لذا می توان چنین استنباط نمود که رفتار انتخاباتی زنان مطابق با الگوی ایدئولوژی مسلط و انتخاب عقلایی بوده اما الگوی رفتاری مردان در انتخابات شورای اسلامی شهر، مطابق با نظریه هویت حزبی-جناحی می باشد.

همانطوری که در جدول (۳) قابل مشاهده است، بیشترین رابطه بین جنسیت و رفتار انتخاباتی با ۰/۳۵۴ در گویه مذهب کاندیدا می باشد.

جدول ۳: بررسی رابطه بین جنسیت شهروندان و میزان اهمیت هر یک از ملاک ها در رفتار انتخاباتی

متغیر	مقدار خی دو	شدت رابطه (sig [*])
مذهب کاندیدا	۴۸/۶۹۰	۰/۰۰۰
انقلابی بودن	۱۴/۹۹۶	۰/۰۰۵
سمت قبلی	۱۵/۶۶۳	۰/۰۰۴
سطح تحصیلات	۱۴/۸۲۱	۰/۰۰۵
کدام اقلیت بودن کاندیدا	۱۶/۷۲۲	۰/۰۰۲
جناح کاندیدا	۱۲/۴۸۷	۰/۰۱۴

*: sig<0/05 معنادار منبع: مطالعات میدانی نگارندگان، ۱۳۹۱

جدول ۴: مقایسه تطبیقی مردان و زنان از نظر نوع رفتار انتخاباتی

نظریه	گویه	میانگین
		مردان
ایدئولوژی مسلط	مذهب کاندیدا	۳/۸۲
	انقلابی بودن	۳/۲۱
	هماهنگ با دولت	۳/۴۵
انتخاب عقلایی	سطح تحصیلات	۴/۳۹
	رشته تحصیلی	۴/۱۹
	سمت قبلی	۳/۷۲
هویت حزبی جناحی	اقلیت (کرد یا ترک)	۲/۴۷
	تأثیرپذیری	۱/۵۲
	جناح کاندیدا(چپ و راست)	۲/۵

منبع: مطالعات میدانی نگارندگان، ۱۳۹۱

نتیجه‌گیری و ارائه پیشنهادات

هرگونه توسعه بدون مشارکت مردم راه به جایی نخواهد برد. یکی از راه‌های سهیم کردن مردم در روند توسعه و اجرای موفق طرح‌های شهری، شوراهای شهر است. با توجه به اینکه شوراهای شهر برگزیدگان مردم هستند این امر می‌تواند روند توسعه از پایین را تسریع کند. آگاه شدن از رفتار انتخاباتی شهروندان و ملاک‌های مورد نظر آنان در انتخاب شوراها بسیار حائز اهمیت است چرا که از طریق آن هم می‌توان دیدگاه‌ها و نیازهای شهروندان را درک نمود و هم به ارزیابی منطقی‌تر عملکرد شوراها پرداخت. نتایج پژوهش حاضر بیانگر آن است که در رفتار انتخاباتی شهروندان شهر سنقر در گویه‌های مربوط به نظریه ایدئولوژی مسلط میانگین ۳/۲۷، در گویه‌های مربوط به نظریه انتخاب عقلایی میانگین ۳/۷۱ و در گویه‌های نظریه حزبی- جناحی میانگین ۲/۲۲ به دست آمده بنابراین می‌توان چنین نتیجه گرفت که رفتار انتخاباتی شهروندان شهر سنقر در انتخابات شورای اسلامی شهر به نظریه رفتار انتخاباتی عقلایی نزدیکتر می‌باشد که این امر می‌تواند ناشی از منطقی بودن شهروندان در فرایند تصمیم‌گیری جهت انتخاب کاندیدای شورای شهر باشد؛ در این بین گویه هماهنگی رفتار کاندیدا با دولت در نظریه ایدئولوژی مسلط، با میانگین ۳/۴، بیشترین اهمیت را برای شهروندان داشته است و در نظریه انتخاب عقلایی نیز، رشته تحصیلی کاندیدا با میانگین ۴/۱۳ بیشترین اهمیت را هم در این نظریه و هم در بین هر سه نظریه مورد بررسی برای شهروندان داشته است که این امر می‌تواند نشان دهنده لزوم مرتبط بودن رشته تحصیلی کاندیدا با سمت شورای اسلامی شهر باشد، و در بین گویه‌های هویت حزبی- جناحی نیز، جناح کاندیدا (چپ یا راست) بودن کاندیدا با میانگین ۲/۵۱، بیشترین اهمیت را برای شهروندان داشته است. نتایج بخش دیگر پژوهش مبنی بر رابطه بین جنسیت و رفتار انتخاباتی شهروندان در انتخاب کاندیدای شورای شهر بیانگر آن است که رفتار انتخاباتی زنان با میانگین‌های (۳/۴۹، ۴/۱) در مقایسه با مردان با میانگین‌های (۲/۷۱، ۴/۰۸) به ترتیب بیشتر مطابق با دو نظریه ایدئولوژی مسلط و نظریه انتخاب عقلایی می‌باشد حال آنکه ملاک‌های مورد نظر مردان در مقایسه با زنان بیشتر مطابق با نظریه هویت حزبی- جناحی با میانگین (۴/۰۶) در مقایسه با زنان با میانگین (۲/۱۶۶) بوده است. همانگونه که در بخش یافته‌ها و نتیجه‌گیری توضیح داده شد به طور کلی شهروندان

شهر سنقر در انتخابات شورای اسلامی شهر رفتاری منطقی داشته‌اند اما مصاحبه‌های صورت گرفته با شهروندان بیانگر عدم رضایت شهروندان از عملکرد شوراهای اسلامی شهر می‌باشد، که دلایل این امر خود نیازمند تحقیقات دیگر است. حال در این پژوهش با توجه به مشخص شدن دیدگاه‌ها و ملاک‌های شهروندان جهت انتخاب کاندیدای مورد نظر خویش، با توجه به نوپا بودن این نهاد، پیشنهادهای زیر به منظور کارآمدتر نمودن عملکرد شوراها ارائه می‌شود:

۱- از آنجایی که سطح تحصیلات کاندیداها در انتخاب مردم بسیار موثر است پیشنهاد می‌شود از طرف وزارت کشور حداقل مدرک تحصیلی برای کاندیداها شورای شهر کارشناسی ارشد و بالاتر در نظر گرفته شود تا افراد لایق این پست‌ها را تصاحب کنند.

۲- با توجه به نظر مردم و اینکه شوراها از ارکان اصلی مدیریت شهری هستند و کار برنامه‌ریزی شهری را بر عهده دارند مطلوب است که کاندیداها شورای شهر دارای مدارک تحصیلی مرتبط باشند.

۳- اکثریت شرکت کنندگان در تحقیق ابراز داشته‌اند که از وظایف شورای شهر و همچنین عملکردی که داشته است آگاهی چندانی نداشته‌اند رعایت موارد زیر ضروری به نظر می‌رسد:

الف: در سطح ملی باید از طریق صدا و سیما مردم را از وظایف و اختیارات شوراها آگاه نمود.

ب: راه اندازی وب سایت جهت ارائه گزارشات کار شورا به مردم.

ج: راه اندازی مجله محلی و همچنین نصب بنر و پوستر در سطح شهر.

۴- از نظر مردم سمت قبلی کاندیداها حائز اهمیت است و نمی‌توان اداره شهر را به هر کسی سپرد پس منطقی است که کاندیداها دارای سمت‌های اجرایی باشند.

مردم نسبت به شعارها و قول‌هایی که کاندیداها قبل از انتخابات داده‌اند و کارهایی که انجام داده‌اند اعتماد کمی دارند به همین دلیل کاندیداها باید شعارها و قول‌هایی بدهند که توانایی انجام آن‌را داشته باشند تا باعث بی‌اعتمادی مردم نشود.

منابع و مأخذ

- ازکیا، مصطفی، ایمانی جاجرمی، حسین، ۱۳۸۴، مطالعه جامعه شناختی خدمات شهری، نامه علوم اجتماعی، شماره ۲۶، تهران.
- بیگدلو، مهدی، مرادیان، محسن، ۱۳۹۱، ارتباط میان مشارکت سیاسی و جنگ نرم در جمهوری اسلامی ایران (نمونه موردی، مشارکت در انتخابات) مجله انقلاب اسلامی، سال اول، شماره ۳، صص ۱۱۵-۸۷
- پاپلی، یزدی، محمد حسین و ابراهیمی، محمد امیر، ۱۳۸۱، نظریه های توسعه روستایی، سمت، تهران
- سالکی، م، ۱۳۸۳، ارتقای تأثیرگذاری شورای شهر کرمانشاه، پایان نامه کارشناسی ارشد، گروه مدیریت، دانشگاه علامه طباطبائی
- سفیری، سعید، ۱۳۸۱، مشارکت و شورا، مجله شهرداریها، سال چهارم، شماره ۳۰
- حافظ نیا، محمد رضا، ۱۳۸۱، مقدمه ای بر روش تحقیق در علوم انسانی، انتشارات سمت، تهران
- حبیبی، ال، ۱۳۸۱، اجرای اولین انجمن شهری تهران، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشکده حقوق و علوم سیاسی، دانشگاه تهران
- عباس زاده، محمد، ۱۳۸۷، عوامل مؤثر بر مشارکت شهروندان در فعالیتهای عمومی (نمونه موردی، اصفهان) رساله دکتری رشته جامعه شناسی، گرایش اقتصاد توسعه، دانشگاه اصفهان
- عطارزاده، مجتبی، توسلی، حسین، ۱۳۸۹، تحلیل رفتار انتخاباتی ساکنان (نظر سنجی دوره نهم انتخابات مجلس شورای اسلامی) مطالعات سیاسی و بین الملل، دانشگاه آزاد اسلامی، شماره ۵، صص ۱۹۳-۱۷۷
- کماسی، حسین، ۱۳۹۱، تحلیل وظایف مدیریت شهری با تأکید بر نقش آن در توسعه کارآفرینی شهری، با تأکید بر مدل سوات، نمونه موردی، سنقر، پایان نامه کارشناسی ارشد رشته جغرافیا، دانشگاه سیستان و بلوچستان
- ۱۱- مؤیدی، کیومرث، ۱۳۸۸، سنقر، پرتو واقعه، تهران
- نقدی، اسدالله، ۱۳۹۰، انسان و شهر، چاپ اول، دانشگاه بوعلی سینا، همدان
- نیکپور، امین، منظری توکلی نژاد، علیرضا، حسینی نژاد، محمدرضا، ۱۳۹۰، ارتباط میان معنویت مکان کار و رفتار سازمانی شهروندی در بنیاد شهید کرمان، واری مدیریت، سال چهارم، شماره ۱۶، صص ۱۷۲-۱۵۵
- هزارجریبی، جعفر، امانیان، ابوالفضل، ۱۳۸۰، آگاهی از حقوق و وظایف زنان، مجله مطالعات شهری و منطقه‌ای، سال اول، شماره ۹، صص ۱۸-۱
- Arien, Asherben, and Boyer, Vitaf (2005) , citizenship and childhood, childhood. Vol 12(1) , SAGE puplications, PP: 33-53.
- Bazargan, abbas & Partners (2000). Humanities and Behavioral Research Methods, agah, Tehran.
- Bergstrom, liza (2006). Political participation – A qualitative study of citizens in Hong Kong, Karlstad university.
- Broadwell Wendell (2006). Political participation , Georgia perimeter college rockdale/newton campus.
- Davies, Jonathan S. (2002) "The Governance of urban Regeneration: ACritique of the Governing without Government", public Administrating, Vol, 80, No, 2.
- Fikes, Tara lynne (2005) , Electronic Democracy and citizen participation: The challenge of the Digital Divide (Dissertation), Faculty of the school of policy, and Development, university of south carolinia.
- Forsyth, Donelson, R (1995) , our social world. An International Thomson publishing company.
- Giddens, Anthony (2006) , Sociology, Fifth Edition, Cambridge, polity press.
- Hall, Peter (2002) "Urban Future 21: A Global Agenda for Twenty First Century Cities", Availableat:online: www.hec.gov.pk/htmls/curriculum/cu-pdf/city .
- Laughlin, Fredric L and Andringa. Robert C. (2007) Good Governance for Nonprofits, Developing Principles and Policies for an Effective Boord, AMACOM.
- Mary Kauzya, Johon, (2003) "Local Governance Capacity Building for Full Rang Participation in Africa Countries", Discussion Paper Series, No. 33
- Nurhadi, (2009) Urban Poverty and Local Capacity Building international Conference on social silences (ICSS) Volume, 3, 10-11 September, izmilt, Turkey.
- Saylan, Gencay (2003) changes, globalization and Newtasks of the government, Imge publication, Ankara, Turkey.
- Woodard, Katch (2003) , Social sciences, the big issues, Canada and Newyork: Routledy

یادداشت‌ها

¹ Turner

² Juridical